

Arkivsaksnummer: 2020/12316-128

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 22.11.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	61/2021	01.12.2021

Forvaltningsplan for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende verneområder og Hemmeldalen naturreservat - gjennomgang av innspill - videre planarbeid

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i vedtektene for nasjonalparkstyret, pkt. 8.1, jf. naturmangfoldloven §§ 41 - 43, og Veileder M-481 | 2016 Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven, samt rundskriv T2/15, bes sekretariatet fortsette forvaltningsplanarbeidet i tråd med den oppdaterte «*Prosjektplan for Rullering av Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane og Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat*», versjon 1.1. som vedlagt saken.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 01.12.2021

Enstemmig vedtatt som innstillingen fra nasjonalparkforvalteren.

Vedtak

Med hjemmel i vedtektene for nasjonalparkstyret, pkt. 8.1, jf. naturmangfoldloven §§ 41 - 43, og Veileder M-481 | 2016 Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven, samt rundskriv T2/15, bes sekretariatet fortsette forvaltningsplanarbeidet i tråd med den oppdaterte «*Prosjektplan for Rullering av Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane og Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat*», versjon 1.1. som vedlagt saken.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 211117 Forslag til oppdatert prosjektplan
- 2 211117 Notat - mottatte innspill m kommentarer
- 3 211117 Notat - innspill fra møter m kommentarer
- 4 Særutskrift Rullering av forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane og forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat - prosjektplan

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gjorde i møte 10.02.21, styresak 8/2021 slik vedtak:

«A.

Med hjemmel i vedtektene for nasjonalparkstyret, pkt. 8.1, jf. naturmangfoldloven §§ 41 - 43, og Veileder M-481 | 2016 Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven, samt rundskriv T2/15 blir

«Prosjektplan for Rullering av Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane og Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat»
sendt på høring til berørte parter.

B.

Med høringen skal det også følge et brev med formelt varsel om oppstart av planarbeidet. Her vil en særlig be om innspill til:

- *aktuelle problemstillinger knyttet til forvaltningen av verneområdene, besøksforvaltning, informasjon, skjøtsel og tiltak.*
- *oversikten over aktører*
- *kunnskapsgrunnlaget*
- *organiseringen av planarbeidet*
- *tidsplanen»*

Etter vedtaket i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er det sendt oppstartsvarsel med invitasjon til å komme med innspill til planarbeidet, til meir enn 900 adressater.

Det er holdt åpne møter i åtte kommuner (Dovre, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Folldal, Stor-Elvdal og Åmot).

Det er holdt møte med lokale referansegrupper i sju kommuner (Dovre, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu og Hamar).

Videre er det gjennomført partsmøter med

- Den norske turistforening (DNT)
- Villreinforum for Rondane og Sølnekletten / villreininteressene
- Statsforvalteren i Innlandet
- Statskog SF
- Forum for natur og friluftsliv – Innlandet
- Statsforvalteren i Innlandet – plangruppe
- Befaring Dørålen landskapsvernområde
- Høvringen beitelag og Mysuster og Kampen beitelag i Sel.

Fristen for å komme med innspill var satt til 01.09.21, men enkelte parter har fått innvilget utsatt frist. Vi har mottatt 40 skriftlige innspill fra følgende parter:

• Arild Killi • Asbjørn Vistven • DNT Oslo og Omegn • Dovre Bondelag • Dovre kommune • Folldal kommune • Folldal sau og geit • Hamar og Hedmarken Turistforening • Hanne Hvattum • Harald Ulrik Sverdrup • Hjerkin fjellstue og fjellridning • Høvringen sankelag • Innlandet Bondelag • Innlandet fylkeskommune • Kiær Mykleby • Knut Olstad • Margaretha Isaksen • Mysuseter og Kampen beitelag • Naturvernforbundet i Innlandet; Norsk Ornitolgisk Forening avd. Hedmark; Norsk Ornitolgisk Forening avd. Oppland • Nord-Fron Bondelag • Nord-Fron kommune	• Norges jeger- og fiskerforbund Oppland; Norges jeger- og fiskerforbund Hedmark • NVE • Ole Kristian Rudland • Pilegrimssenter Dovrefjell • Pål Klomstad • Ringsaker kommune • Rondane Kvamsfjellet Turløypelag • Rondane nord villreinutvalg • Sel fjellstyre • Sel jeger- og fiskerforening • Sel kommune • Sel og Vågå Bondelag • Statens vegvesen • Statens vegvesen – prosjekt Kongevegen over Dovrefjell • Statsforvalteren i Innlandet • Styret for rettighetshaverne i Stor-Hovden • Sødorp sameige • Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten • Vulufjell fjellstyre • Åmot kommune.

De viktigste innspillene til forvaltningsplanarbeidet går på:

- involvering og medvirkning i planarbeidet
- ivaretaking av villreinens leveområder – funksjonsområder og trekkorridorer – et hovedpremiss for planarbeidet
- samordning av arbeidet med forvaltningsplanen og arbeidet med Kvalitetsnormen for villrein
- ivareta annet naturmangfold, f.eks. rovfugl, våtmarksfugl, naturtyper
- retningslinjer for behandling av byggesaker, bruk av begrepen bebygd areal (BYA) og bruksareal (BRA)
- turisthytter – energiforsyning og oppgradering
- motorferdsel, antall turer, datoer, traseer, maskinpreparering av skiløyper, anledning til å ta med person på lasset, rapportering, kjentmassturer for hjelpekorps m.m.
- omlegging av turstier
- arealsonering
- ferdselsregulerende tiltak
- informasjon, markering av grenser
- organisert ferdsel, ferdselsformer som kan være til skade, soner m.m.
- organisert bruk av hest
- veghistorien knyttet til Kongevegen og Pilegrimsleden må omtales i forvaltningsplanen
- fiskekultivering
- forvaltning av kulturminner i verneområdene
- definisjon av landbruksdrift
- ny bruk av kommunikasjonsteknologi og droner i beitenæringen

---

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturresevat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

- konsekvenser av klimaendringer
- oppdatere listen over aktører
- en rekke innspill til endring av verneforskriftene og endring av grenser for verneområdene.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneformål – forskrift

Rullering av forvaltningsplanene vil bygge på verneformålene og vernebetsemmelsene for

- Rondane nasjonalpark
- Dovre nasjonalpark
- Grimsdalen landskapsvernområde
- Frydalen landskapsvernområde
- Dørålen landskapsvernområde
- Vesle Hjerkin landskapsvernområde
- Veslehjerkinntjønnin naturreservat
- Kattuglehøi naturreservat
- Grimsdalsnyrin naturreservat
- Mesætermyre naturreservat
- Myldingi naturreservat
- Flakkstjønna naturreservat
- Hovdsjømyrene naturreservat
- Hemmeldalen naturreservat

Vedtektene for nasjonalparkstyret

«8.1 Forvaltningsplan

Styret skal utarbeide/revidere forvaltningsplan for verneområdene. ...»

Veileder M-481 | 2016 Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven

«Klima- og miljødepartementet har gitt utfyllende bestemmelser til saksbehandlingsreglene i eget rundskriv (Rundskriv T2/15 Saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven). Rundskrivet gjelder ved opprettelse av nye verneområder. Så langt det passer gjelder rundskrivet også ved endring eller revisjon av eksisterende verneforskrifter, og ved utarbeidelse av forvaltningsplaner.» (Vår understreking)

Rundskriv T2/15

- Endring av verneforskrifter
  - Dersom det oppstår behov for endring av vedtatte verneforskrifter, vil endringsbehovet avgjøre omfanget av saksbehandlingen. Større endringer i verneforskriftene, eller større grenseendringer, krever ny kongelig resolusjon.

Forvaltningsplan

- Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane.
- Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat.

Naturmangfoldloven

§§ 35 og 36

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket.

§ 41. om saksbehandling

§ 42 om kunngjøring av forslag

§ 43 om høring.

§§ 8-12, jf. § 7, miljørettsprinsippene skal legges til grunn for offentlige vedtak.

Vurdering

Sekretariatet viser til at det gjennomgående har vært god oppslutning om møtene som er holdt i oppstartsfasen av planarbeidet, og at vi har mottatt 40 skriftlige innspill. Vår vurdering er derfor at vi har trefft godt med opplegget for involvering av berørte parter og myndigheter.

Innspill – forskriftsendringer og endring av vernegrenser

Noen av innspillene går på endringer av verneforskriftene og vernegrensene. Dette gjelder bl.a.:

- liste over foreslåtte forskriftsendringer i gjeldende forvaltningsplan
- organisert ferdsel utenom merka stier og løyper bør som hovedregel ikke tillates
- innføre meldeplikt/søknadsplikt for alle typer organisert ferdsel, også digitale turposter
- en gryende samfunnsdebatt som viser en viss forståelse og vilje til å se allemannsretten i lys av den tid den ble innført i lovverket, (...) Verneforskrifter er lite dynamiske og overordnede
- bruk av el-båtmotor
- direkte hjemmel for utkjøring av saltstein o.l.
- endret åpningstid for Grimsdalsvegen
- endring i bruken av veiene/kjørespor til Peer Gynt, Rondvassbu og Bjørnhollia
- skånsom plukkhogst på frossen mark vinterstid bør tillates i Søkkunddalen (Hemmaldalen NR)
- endring av vernegrensen for Frydalen landskapsvernområde (ved Fryvolla)
- beklagelig at ikke Flakkhøen og Bergimillom ble tatt med som landskapsvern.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har ikke delegert myndighet til å behandle endringer i verneforskriftene eller grensene for verneområdene. Sekretariatet vil legge fram en egen sak for nasjonalparkstyret, der nasjonalparkstyret kan tilrå for Miljødirektoratet hvilke endringer som bør tas opp til behandling.

Flere av uttalelsene tar til orde for en samordning av arbeidet med Kvalitetsnormen for villrein og arbeidet med forvaltningsplanene. Kvalitetsnormen skal fastsette en tilstand for villreinområdene (godkjent – grønn - gul / ikke godkjent – rød). Blir det rødt skal en ekspertgruppe gjøre en årsaksanalyse, og Klima- og miljødepartementet eventuelt foreslå en tiltaksplan. I en eventuell tiltaksplan kan det foreslås tiltak som vil berøre forvaltningen av verneområdene. Sekretariatet ser at dette er prosesser som har ulike forløp, neppe vil falle sammen i tid, og derfor ikke lar seg samordne. Arbeidet med kvalitetsnormen vil likevel gi et oppdatert kunnskapsgrunnlag, som er nyttig for arbeidet med forvaltningsplanen.

Etter å ha mottatt innspill til oppstartsmelding og prosjektplan blir det lagt vekt på følgende forhold som viktige i revidering av forvaltningsplanen:

- fastsette bevaringsmål og status for verneverdiene.
  - Villrein
  - Viktige naturtypelokaliteter/lokaliteter med aktiv skjøtsel
  - Hekkelokaliteter for rovfugl og våtmarksfugl
- lage entydige og samordnede retningslinjer for organisert ferdsel.

- Definisjon og søknadsplikt
- Vurdere soner og retningslinjer for organsiert ferdsel, og organisert bruk av hest.
- Klargjøre bruken av begrepet «randsone», jf. ulik betydning i verneforskrift og gjeldende forvaltningsplan.
- Definisjon av ferdselsformer som er til skade (f.eks. kiting, paragliding, ultraløp, hundepøver, sykling, el-sykling)
- ha lik praksis og gjennomgang av praksis knyttet til ulike typer turmål innenfor verneområdene
- Hva er et enkelt og tradisjonelt friluftsliv?
- lage entydige og samordnede retningslinjer for byggesaker i verneområdene.
  - Oppdatere bruk av aktuelle faguttrykk i tråd med plan- og bygningsloven / TEK17.
  - Utnyttingsgrad – samordne bruken av uttrykkene bebygd areal (BYA) og bruksreal (BRA)
  - Definisjon av vedlikehold av bygninger
  - Gjerder.
  - Terrasser, veranda og platting o.l.
  - Byggeskikk, fasader, materialbruk.
- ha ny vurdering av godkjente løyper og stier.
  - Arbeide etter prinsippet:
    - Tilrettelegging begrenses for ferdsel øst-vest (ikke inn i sentral fjellområder i nasjonalparken).
    - Prinsippet om én merket sti/løype mellom to punkter gjennomføres.
    - Eventuelle nye kanaliseringstiltak skal skje til utkanten av verneområdene.
- Vurdere områder for ferdselsregulering etter verneforskriften: *«Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.»* Legge vekt på at ferdselsregulering skal være gjelde for begrensede områder og tidsrom. Det skal avklares om et slikt forslag har lokal tilslutning.
- Skjøtsel og bruk av seterlandskapet.
- Retningslinjer for motorferdsel i utmark.
  - ordning med leiekjører
  - antall turer, datoer, traseer, maskinpreparering av skiløyper, anledning til å ta med person på lasset, rapportering, kjentmassturer for hjelpekorps m.m.
- Bruk av droner og ny kommunikasjonsteknologi
- Fiskekultivering
- Forvaltning av kulturminner
- Vurdere bruk av arealbrukssoner
- Oppdatere gjeldende temakart (og lage nye temakart etter behov) med en tilfredsstillende og tidsmessig kvalitet.
- Oppdatere kunnskapsgrunnlaget.
- Saksbehandlingsrutiner, vilkårsetting m.m.
- Konsekvenser av klimaendringene for verneverdiene
- Besøksforvaltning og besøkstrategier.

Sekretariatet ser at det vil ta det meste av året 2022 for å få utarbeidet høringsutkast til forvaltningsplaner. Tidsplanen må justeres, og det legges da opp til at arbeidet med forvaltningsplanene slutføres i 2023.

Konklusjon

Prosjektplanen for forvaltningsplanarbeidet blir oppdatert i tråd med vurderingene i saken.